

Persbericht

Isidore Verheydenstraat 2
1050 Brussel

24.04 - 01.06.2024

Opening

Woensdag 24.04

18 - 21 uur

ter gelegenheid van Art
Brussels Gallery Night

Seyni Awa Camara Shaping Spirits

Het verhaal begint lang geleden in het West-Afrikaanse dorp Diouwent. De exacte datum is niet duidelijk, sommigen zeggen in 1939, anderen in 1945. Een pottenbakker beviel van een drieling, waaronder Seyni Awa Camara.

Meerlingenspelen een belangrijke rol in de Afrikaanse collectieve verbeeldingen kosmologie. Men ziet de wereld als tweeledig: de “zichtbare” wereld van de mensen en de “onzichtbare” wereld van geesten, goden en voorouders. De geboorte van een kind wordt vaak gezien als het product van een overdracht van de onzichtbare wereld naar de menselijke wereld. Bepaalde kinderen, zoals tweelingen, worden beschouwd als een directe en bevoorrechte schakel tussen deze twee werelden. Dit “gemengde” behoren van tweelingen verleent hen een heilige status en over het algemeen dubbelzinnige connotaties bij mensen. Zo betekent ‘tweeling’ in Afrika ten zuiden van de Sahara half goddelijk, half mens, maar het betekent ook dubbel en dilemma, ego en alter ego, orde en wanorde.

De dorpelingen interpreteerden de meervoudige geboorte als een verontrustend teken, een verstoring van de natuurlijke orde der dingen, en waren van plan om ten minste één van de kinderen te verstoten. De mythe rond Seyni Awa Camara en haar familie is dat de geesten van het bos de drie kinderen ontvoerden en ze meenamen diep het bos in om ze buiten schot te houden. Er zijn geen precieze details over waarom de kinderen naar huis terugkeerden, maar iedereen is het erover eens dat ze op een ochtend terugkeerden, met aardewerk in de hand, na vier maanden afwezigheid. “Wat zit er achter het verhaal van het kleine meisje dat verdwaald was en niet gevonden werd in het bos?” vroeg Eva Barois de Caevel. De geesten zouden de drieling hebben begeleid in de kunst van het creëren, een interventie die hun leven heeft gered. Seyni Awa Camara is een kunstenares geworden die nog steeds klei omvormt tot totembeelden die op de een of andere manier beïnvloed lijken te zijn door deze leidende geesten. Ondanks het fictieve karakter getuigt de legende van de drijvende kracht van haar werk naar het onbekende en onzichtbare. Camara’s polyfone sculpturen, die in hun verticale constructies meerdere figuren, dieren en perspectieven combineren, bevinden zich tussen deze twee werelden.

Degenen die niet in het verhaal van de bosgeesten geloven, beweren dat de pottenbakster als kind de traditionele pottenbakkerstechnieken van haar moeder leerde. Op 11-jarige leeftijd begon ze niet alleen gebruikskeramiek te maken die volgens de traditie door haar familie werd gebruikt, maar ook beeldhouwwerken die ze verkocht op de markt in het dorp Edjougou, waar keramiek een van de activiteiten was die voornamelijk aan vrouwen was voorbehouden. Camara maakte gebruik van de momenten van onoplettendheid van haar moeder om klei van haar af te pakken. “Ik verstopte me tijdens het maken van beelden. ‘s Nachts, als ze zich terugtrok in haar kamer, legde ik de werken die ik had gemaakt discreet onder de stapel hout. Het was de haard voor het bakken van keramiek die mijn moeder bij zonsopgang aanstak,” vertelt ze terwijl ze met haar handen een klein beeldje van een jonge moeder bewerkt.

Haar werk kreeg de internationale erkenning die het verdiende, toen het werd tentoongesteld op de Biënnale van Venetië in 2001. 12 jaar eerder waren Camara’s sculpturen voor het eerst buiten Senegal te zien, op een collectieve tentoonstelling in het Centre Pompidou in 1989, onder leiding van Jean-Hubert Martin. In deze tentoonstelling, getiteld “Magiërs van de Aarde”, werd Camara’s werk opgemerkt om zijn spirituele, mystieke en authentieke kwaliteiten. Maar zelfs als ze worden tentoongesteld ver van het land waar ze vandaan komen, ver van de bosgeesten en de scheppingsvuren, lijken Camara’s sculpturen een voelbare energie uit te stralen.

Baronian

Camara's werk roept moederschap en seksualiteit op. Haar wezens met meerdere ledematen en borsten, zwangere menselijke lichamen, baby's en ondefinieerbare dierlijke vormen verbeelden deze en andere aangrijpende momenten in haar leven. Door haar eigen geschiedenis te mythologiseren via deze animistische sculpturen, heeft de kunstenaar een manier gevonden om universele verhalen over voortplanting en moederschap vast te leggen die een snaar raken, ongeacht iemands afkomst of spirituele neigingen. Haar werk is verbonden met het menselijk vermogen om lijden, angst en verlies te verdragen, gevangen in klei, het elementaire materiaal dat zelf geslagen, geduwd en gemanipuleerd wordt.

De creatie van haar sculpturen wordt beïnvloed door haar waarzeggerij en dromen. Voordat ze aan een werkstuk begint, offert ze aan de bosgeesten en vraagt ze hen om het onderwerp van haar werk in een droom aan haar te laten verschijnen. Camara sluit zich dan op in haar atelier en gaat aan de slag om de vormen die uit haar geest opkomen vorm te geven.

Na het bereiden van haar klei, soms met toevoeging van erts of andere natuurlijke stoffen, begint de kunstenaar de ideeën die de vorige avond in haar dromen naar haar toe kwamen vorm te geven. Gedurende meerdere dagen, zelfs weken, boetseert Camara de complexe vormen die in elk werk verschijnen. De klei wordt geplet met een ontvlokkingsmiddel en urenlang gekneed. De klei is erg moeilijk te manipuleren door zijn stugheid. Haar meest complexe werken vereisen vele droog- en rustfasen en nemen meer dan tien dagen in beslag. Daarna bakt ze de klei volgens een voorouderlijke methode: de sculpturen worden gebakken op een houtvuur voordat ze worden ondergedompeld in een vloeistof die wordt verkregen uit rottende boompeulen. Deze laatste stap geeft de sculpturen hun kleur en robuustheid.

Ze modelleert menselijke lichamen, rechtop en uitgerekt, staand op krachtige voeten. Bij het bakken nemen ze roodachtige of donkere tinten aan, afhankelijk van de volumes. Kleine gezichten of snuiten met ronde ogen komen tevoorschijn uit de plooiën van de stof of het vlees. Deze beelden kunnen twee hoofden hebben, een vrouwelijk en het andere mannelijk, met baarden om verwarring te voorkomen. Soms breekt Camara met de verticaliteit door ze te laten zitten of knielen. Wat deze figuren symboliseren - sereniteit, vruchtbaarheid, meditatie, bescherming - mag iedereen zelf bepalen.

Seyni Awa Camara (geboren in 1945 in Bignona, Senegal) woont en werkt in Bignona. Recente solotentoonstellingen zijn *Sculpting Earth, Painting Sensations*, (met John McAllister), Almine Rech, Parijs (2024), *Seyni Awa Camara 1990-2022*, Nino Mier Gallery, New York (2023), *Amongst the Living*, White Cube, Londen (met Michael Armitage, 2022), *Les restes du bruit*, MAGNIN-A, Parijs (met Estevão Mucavele, 2022), een duotentoonstelling met Olaf Holzappel, Baronian Xippas, Knokke (2021), *Maternités*, Baronian Xippas, Brussel (2020), *Seyni Awa Camara entre les éléments*, Galeria Kalao, Bilbao (2011), *El Vientre del la Tierra*, Galeria Kalao, Bilbao (2010) en *Seni Camara (t) Ndoye Douts*, Galerie Nathalie Fiks, Parijs (2009).

Haar werk was te zien in vele grote institutionele tentoonstellingen, waaronder Musée du quai Branly-Jaques Chirac, Parijs (2021), *Radically Naïve/Naively Radical*, ExtraCity, Antwerpen (2021), *Alpha Crucis*, Astrup Fearnley Museum, Oslo (2020), *Art/Afrique: le nouvel atelier - Les Initiés: sélection d'œuvres (1989-2009) de la collection d'art contemporain africain Pigozzi*, Fondation Louis Vuitton, Parijs (2017), *Why Africa?* Pinacoteca Agnelli, Turijn, Italië (2007), *100% Africa*, Guggenheim Museum, Bilbao (2006), Biënnale van Venetië, 49e editie (2000) en *Magiciens de la terre*, Centre Georges Pompidou en La Grande Halle de la Villette, Parijs (1989). Camara was het onderwerp van een documentaire van Fatou Kandé Senghor in 2015, die werd gepresenteerd op de Biënnale van Venetië.